

Додаток
до окремого доручення
Голови Державної служби морського
і внутрішнього водного транспорту
та судноплавства України
від 16.01.2025 №8/17/13-25

Фінансовий контроль, подання декларацій та їх види. Відповідальність за порушення норм Закону України «Про запобігання корупції» у частині, що стосується фінансового контролю

Які види декларацій існують, коли їх слід подавати і який звітний період вони охоплюють?

Законом України «Про запобігання корупції» (далі – Закон) передбачено три види декларацій:

1) **щорічна декларація** – декларація, яка подається відповідно до ч. 1 ст. 45 Закону, або абз. 2 ч. 2 ст. 45 Закону в період з 00 годин 00 хвилин 01 січня до 00 годин 00 хвилин 01 квітня року, наступного за звітним роком. Така декларація охоплює звітний рік (період з 01 січня до 31 грудня включно), що передує року, в якому подається декларація, та за загальним правилом містить інформацію станом на 31 грудня звітного року.

Обов'язок подавати щорічну декларацію виникає в суб'єкта декларування: щороку протягом строку здійснення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, або перебування на посаді, яка зумовлює здійснення такої діяльності (щорічна декларація (продовжується діяльність)).

Для цього у розділі I «Вид декларації та звітний період» декларації слід обрати позначку «я продовжую виконувати функції держави або органу місцевого самоврядування»;

наступного року після припинення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, або перебування на посаді, яка зумовлює здійснення такої діяльності (щорічна декларація (після звільнення)).

Для цього у розділі I «Вид декларації та звітний період» декларації слід обрати позначку «я припинив(ла) виконувати функції держави або органу місцевого самоврядування (після звільнення)»;

2) **декларація при звільненні** – декларація, яка подається відповідно до абз. 1 ч. 2 ст. 45 Закону протягом 30 календарних днів з дня припинення діяльності.

Така декларація подається за період, який не був охоплений деклараціями, раніше поданими суб'єктом декларування, та містить інформацію станом на

останній день такого періоду, яким є останній день здійснення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, перебування на посаді, яка зумовлює здійснення такої діяльності.

Днем припинення діяльності є останній день виконання функцій держави або місцевого самоврядування, або іншої діяльності, зазначеної у пп. «а», «в» – «г» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону, у тому числі перебування на посадах, зазначених у п. 1, пп. «а», «в» – «г» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону.

Відлік строку подання декларації при звільненні починається з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем припинення діяльності.

Якщо в особи упродовж звітного періоду були підстави для **подання декларації при звільненні декілька разів**, кожна з них має бути подана за період, який не був охоплений раніше поданими деклараціями.

Приклад

Особа подала декларацію при звільненні за період з 01.01.2023 до 01.03.2023, а потім була прийнята на іншу роботу, пов'язану з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, з якої була звільнена 02.12.2023. Така особа зобов'язана подати декларацію при звільненні за період з 02.03.2023 до 02.12.2023 включно.

3) **декларація кандидата на посаду** – декларація, яка подається відповідно до ч. 3 ст. 45 Закону та охоплює звітний період з 01 січня до 31 грудня включно, що передує року, в якому особа подала заяву на зайняття посади, якщо інше не передбачено законодавством та за загальним правилом містить інформацію станом на 31 грудня звітного року.

Як правило, така декларація подається після визначення особи переможцем конкурсу, до дня призначення або обрання особи на посаду. Водночас необхідно звертати увагу на вимоги спеціальних законів.

Так, особа, яка бажає взяти участь у конкурсі на посаду державної служби категорії «А», зобов'язана подати до конкурсної комісії підтвердження подання декларації за минулий рік (п. 8 ч. 1 ст. 25 Закону України «Про державну службу»).

Якщо особа стає переможцем конкурсу на декілька посад в одному органі та раніше не подавала декларацію за минулий рік, вона подає одну декларацію кандидата на посаду, вказуючи посаду, на яку має намір бути призначеною.

Якщо особа, у якої виник обов'язок подати декларацію кандидата на посаду, незалежно від обставин вже подала щорічну декларацію (з будь-якою позначкою) за минулий рік, декларація кандидата на посаду за цей період не подається.

Які є особливості декларування для осіб, що звільнюються у період щорічної кампанії декларування?

Якщо суб'єкт декларування звільняється або іншим чином припиняє діяльність до закінчення щорічної кампанії декларування (тобто до 31 березня включно), то йому рекомендується:

подати спочатку декларацію щорічну (продовжується діяльність) за попередній рік;

після цього подати декларацію при звільненні за період з 01 січня поточного року до дати, яка є днем припинення діяльності включно (тобто за період, який не був охоплений раніше поданими деклараціями).

Це зумовлено тим, що у різні звітні періоди (роки) застосовуються різні розміри ПМ.

Оскільки строк подання декларації при звільненні становить 30 календарних днів, то з огляду на зазначене вище щорічну декларацію (продовжується діяльність) за рік, що передує року звільнення, слід подати в межах строку, відведеного на подання декларації при звільненні – якщо такий термін настає раніше визначеного Законом загального терміну подання щорічних декларацій, але в будь-якому разі не пізніше визначеного Законом терміну подання щорічної декларації (продовжується діяльність).

Які є особливості декларування для осіб, що звільнюються або іншим чином припиняють діяльність, яка передбачає обов'язок подання декларації, 31 грудня?

Вони зобов'язані подати декларацію при звільненні до 30 січня включно та, за певних умов, можуть не подавати щорічної декларації (після звільнення).

Декларація при звільненні таких осіб охоплює період з 01 січня до 31 грудня (включно) звітного року. За умов (у сукупності), що декларація при звільненні: охоплює період з 01 січня до 31 грудня (включно) звітного року (тобто весь рік),

містить дані про об'єкти декларування станом на кінець доби останнього дня року,

вважається, що особа при поданні такої декларації виконала вимоги абзаців 1 та 2 ч. 2 ст. 45 Закону одночасно. Відповідно така особа може не подавати щорічної декларації (після звільнення).

Особливості подання декларацій у разі переведення

Якщо особа обіймала посаду, що зумовлює здійснення діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, а потім була переведена в тому самому органі (без звільнення) на іншу посаду, що не зумовлює здійснення такої

діяльності, то їй слід спочатку подати декларацію при звільненні, а наступного року – щорічну (після звільнення).

Це зумовлено тим, що обов'язок подання декларацій виникає у зв'язку зі здійсненням особою діяльності, яка передбачає обов'язок подання декларації, або зайняття посади, що передбачає здійснення такої діяльності, а не у зв'язку зі звільненням особи з конкретного органу (закладу, установи, організації).

Порядок подання декларації особою, яка претендує на зайняття посади, для проведення спеціальної перевірки

Особа, яка претендує на зайняття посади, яка передбачає зайняття відповідального або особливо відповідального становища, а також посади з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків, подає до Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) в порядку, визначеному ч. 1 ст. 45 Закону, декларацію за минулий рік (ст. 56, ч. 2 ст. 57 Закону та Порядок проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.2015 № 171).

Для проведення спеціальної перевірки може бути використана щорічна декларація (з будь-якою позначкою), декларація кандидата на посаду.

Декларацію при звільненні Національне агентство може використати для спеціальної перевірки, лише якщо вона охоплює період з 01 січня до 31 грудня включно.

Під час здійснення спеціальної перевірки Національне агентство перевірятиме декларацію за попередній рік, яка була подана останньою, без врахування її виду.

Якщо особа, яка перемогла у конкурсі, раніше не подавала декларацію за минулий рік, їй необхідно подати декларацію кандидата на посаду.

У такій декларації потрібно вказати назву майбутнього місця роботи та майбутньої посади, у зв'язку з якою в особи виник обов'язок подати декларацію, тип і категорію посади, на яку вона претендує, інші статуси, які зазначаються, зважаючи на статус посади, на яку особа претендує (приналежність до переліку посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, відповідно до ст. 56 Закону; посад, пов'язаних з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків; публічних діячів).

Чи можна виправити інформацію, зазначену в декларації, за результатом проведення спеціальної перевірки?

У разі встановлення за результатами спеціальної перевірки факту розбіжностей у поданих претендентом на посаду автобіографії та/або декларації за минулий рік посадовою особою (органом), яка (який) організовує проведення спеціальної перевірки, надається можливість претенденту на посаду протягом 5 робочих днів надати письмове пояснення за таким фактом та/або виправити таку розбіжність (ч. 2 ст. 58 Закону).

Які декларації необхідно подати суб'єкту декларування, поновленому на роботі за рішенням суду?

Суб'єкт декларування, поновлений на роботі за рішенням суду після завершення кампанії декларування, до 01 квітня року, наступного за роком, у якому відбулося поновлення, подає щорічну декларацію (продовжується діяльність) за рік, у якому відбулось поновлення.

Якщо особа поновлена на роботі до завершення кампанії декларування (тобто в період з 01 січня до 31 березня включно), то вона зобов'язана подати щорічну декларацію (продовжується діяльність) за минулий рік.

Якщо після поновлення особа звільняється або іншим чином припиняє діяльність, яка передбачає обов'язок подання декларації, до завершення щорічної кампанії декларування (тобто останнім днем здійснення діяльності є 31 березня або раніша дата), то їй необхідно подати декларацію за період, не охоплений раніше поданими деклараціями.

Одночасно необхідно враховувати, що строк подання декларації при звільненні становить 30 календарних днів, і з огляду на зазначене вище щорічну декларацію (продовжується діяльність) за рік, що передує року звільнення, слід подати раніше – в межах строку, відведеного на подання декларації при звільненні, але не пізніше визначеного Законом терміну подання щорічної декларації (продовжується діяльність) – тобто не пізніше 31 березня включно.

Які доходи та подарунки зазначаються у декларації?

У декларації зазначаються відомості про доходи, які суб'єкт декларування або члени його сім'ї отримали упродовж звітного періоду (п. 7 ч. 1 ст. 46 Закону).

Доходи включають:

заробітну плату (грошове забезпечення), отриману як за основним місцем роботи, так і за сумісництвом;

гонорари та інші виплати згідно з цивільно-правовими правочинами;

дохід від підприємницької або незалежної професійної діяльності;

дохід від надання майна в оренду (користування);

дивіденди;
проценти;
роялті;
страхові виплати / страхові відшкодування;
виграші (призи) у лотерею чи в інші розіграші, у букмекерському парі, у парі тоталізатора;
призи (виграші) у грошовій формі, одержані за перемогу та/або участь у спортивних змаганнях, у тому числі аматорських;
аліменти;
благодійну допомогу;
пенсію;
спадщину;
доходи від відчуження цінних паперів чи корпоративних прав;
подарунки;
інші доходи.

Розмір отриманих доходів зазначається з урахуванням нарахованих податків і зборів (пп. 4 п. 12 розділу IV Порядку заповнення та подання декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 08.11.2023 № 252/23, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.11.2023 за № 1965/41021 (далі – Порядок № 252/23)).

Доходи, одержані в іноземній валюті, з метою відображення у декларації перераховуються в грошову одиницю України.

Дохід, що був нарахований, але не отриманий, відображається у деклараціях наступних звітних періодів.

Доходи декларуються незалежно від їх розміру, крім подарунків.

Подарунки у формі грошових коштів зазначаються в декларації, якщо розмір таких подарунків, отриманих від однієї особи (групи осіб) сукупно протягом року, перевищує 5 ПМ. **Подарунок у формі іншій, ніж грошові кошти** (наприклад, рухоме майно, транспортні засоби, нерухомість тощо), зазначається, якщо вартість одного подарунка перевищує 5 ПМ (абз. 2 п. 7 ч. 1 ст. 46 Закону).

Дохід підлягає відображенню у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації лише за наявності відомостей про його розмір. У разі відсутності таких відомостей відповідний дохід не зазначається в цьому розділі декларації, однак може підлягати відображенню в інших розділах (така ситуація можлива, зокрема, у випадку отримання у спадщину нерухомості, якщо її грошова оцінка не проводилась).

Доходи одного виду, отримані від одного джерела упродовж звітного періоду, вказуються однією сумою. Доходи різних видів, отримані від одного джерела, зазначаються окремо (пп. 3 п. 12 розділу IV Порядку № 252/23). Дохід одного виду (а саме: «Подарунок у грошовій формі», «Подарунок у негрошовій

формі», «Благодійна допомога», «Інше»), отриманий з різних джерел, вказується як 1 об'єкт декларування, при цьому зазначаються всі джерела цього доходу (шляхом заповнення блоку полів «Інформація про джерело (джерела) доходу» та натискання кнопки «Зберегти»).

Чи є доходом соціальні виплати, субсидії?

Лише в разі їх монетизації (виплати у грошовій формі) (п. 7 ч. 1 ст. 46 Закону).

До соціальних виплат, що виплачуються у грошовій формі, належать, зокрема (але не виключно):

допомога у зв'язку з вагітністю та пологами;

допомога при народженні дитини;

державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям;

допомога на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування;

допомога на дітей одиницями матерям;

тимчасова державна допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;

державна соціальна допомога інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам;

допомога по безробіттю.

Чи є доходом кошти, отримані в рамках Програми «єПідтримка»?

Так.

Доходом є допомога українцям, які втратили роботу через війну (6 500 грн). Не є доходом «ковідна тисяча» (1 000 грн).

Програма «єПідтримка» була ініційована наприкінці 2021 року для підтримки бізнесу, який найбільше постраждав під час пандемії коронавірусу (постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1272). На той час програма передбачала можливість отримання українцями, які пройшли повний курс вакцинації від COVID-19, 1000 грн. У разі невикористання (використання не в повному обсязі) протягом чотирьох місяців з дати зарахування допомоги невикористані кошти поверталися до загального фонду державного бюджету.

Соціальні виплати вважаються доходом і відображаються в декларації лише в разі їх монетизації.

Кошти в сумі 1000 грн, отримані в рамках Програми «єПідтримка», надавалися виключно в безготівковій формі для придбання певних послуг чи товарів у суб'єктів господарювання (тобто з метою підтримки бізнесу державою), зараховувалися на спеціальний рахунок, не підлягали оподаткуванню, а в разі невикористання (використання не в повному обсязі)

протягом визначеного строку поверталися до державного бюджету, отже, такі кошти не були доходом для цілей декларування.

З початком повномасштабної війни Програма «єПідтримка» переорієнтована на допомогу українцям, які втратили роботу через війну (до зазначеної вище постанови Кабінету Міністрів України від 09.12.2021 № 1272 внесено суттєві зміни).

Так, з березня 2022 року Програма «єПідтримка» передбачає можливість отримання деякими категоріями громадян державної допомоги у розмірі 6500 грн.

При цьому, на відміну від «ковідної тисячі», обмеження щодо подальшого використання допомоги у розмірі 6500 грн (зокрема, щодо цільового використання, можливості перерахування на інші поточні рахунки, зняття готівки) не встановлені.

Датою отримання такого доходу є дата зарахування коштів на рахунок отримувача.

Під час внесення інформації про таку допомогу до розділу 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації, звітний період якої повністю або частково припадає на період дії воєнного стану, рекомендується:

- у полі «Вид доходу» обрати позначку «Інше»;
- у полі «Зазначте, який саме» вказати «Допомога єПідтримка»;
- у полі «Джерело (джерела) доходу» обрати позначку «Інша фізична або юридична особа»;
- у полі «Тип особи» обрати позначку «Юридична особа, зареєстрована в Україні»;
- у полі «Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» обрати позначку «Не відомо»;
- у полі «Найменування юридичної особи» зазначити «Кабінет Міністрів України».

Відомості про банківську установу, у якій відкрито поточний рахунок для зарахування допомоги, підлягають відображенню у розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації.

Чи є доходом «Кешбек «Зроблено в Україні» (Національний кешбек)?

Так.

«Кешбек «Зроблено в Україні» (Національний кешбек) є державною грошовою допомогою фізичним особам – покупцям товарів та послуг українського виробництва, яка передбачена Порядком реалізації експериментального проекту щодо надання державної грошової допомоги покупцям товарів та послуг українського виробництва в рамках Всеукраїнської

економічної платформи «Зроблено в Україні» (далі – Порядок про Національний кешбек), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2024 № 952 (далі – постанова № 952).

Грошові кошти Національного кешбеку зараховуються на поточний рахунок із спеціальним режимом використання «Кешбек «Зроблено в Україні» (далі – спеціальний рахунок), відкритий фізичною особою – покупцем в одному з уповноважених банків України (п. 16 Порядку про Національний кешбек).

Головним розпорядником коштів, передбачених у державному бюджеті за бюджетною програмою «Підтримка внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги» (у т. ч. щодо коштів відповідно до Порядку про Національний кешбек), та відповідальним виконавцем цієї бюджетної програми є Міністерство економіки України (п. 3 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги, затвердженого постановою № 952).

Отже, Національний кешбек є доходом, відомості про який підлягають декларуванню за загальними правилами.

Під час внесення інформації до розділу 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації рекомендується:

- у полі «Вид доходу» обрати позначку «Інше»;
- у полі «Зазначте, який саме» вказати «Національний кешбек»;
- у полі «Джерело (джерела) доходу» обрати позначку «Інша фізична або юридична особа»;
- у полі «Тип особи» обрати позначку «Юридична особа, зареєстрована в Україні»;
- у полі «Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» зазначити «37508596»;
- у полі «Найменування юридичної особи» обрати «Міністерство економіки України».

Відомості про **банківську установу, у якій відкрито спеціальний рахунок**, підлягають відображенню у розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації за загальними правилами.

Чи є доходом одноразова державна грошова допомога «Зимова підтримка»?

Так.

Одноразова державна грошова допомога «Зимова підтримка» (далі – грошова допомога «Зимова підтримка») передбачена Порядком реалізації експериментального проекту щодо надання одноразової державної грошової допомоги «Зимова підтримка» в рамках Всеукраїнської економічної платформи

«Зроблено в Україні» (далі – Порядок про Зимову підтримку), затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2024 № 952 (далі – постанова № 952).

Розмір грошової допомоги «Зимова підтримка» – 1 000 грн (абз. 2 п. 8 Порядку про Зимову підтримку)).

Кошти грошової допомоги «Зимова підтримка» зараховуються на поточний рахунок із спеціальним режимом використання «Кешбек «Зроблено в Україні» (далі – спеціальний рахунок), відкритий фізичною особою – покупцем в одному з уповноважених банків України (пп. 4 п. 9, абз. 4 п. 10 Порядку про Зимову підтримку).

Категоріям осіб, визначених у п. 9 Порядку про Зимову підтримку, кошти грошової допомоги «Зимова підтримка» надається через АТ «Укрпошта».

Головним розпорядником коштів, передбачених у державному бюджеті за бюджетною програмою «Підтримка внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги» (у т. ч. щодо коштів відповідно до Порядку про Зимову підтримку), та відповідальним виконавцем цієї бюджетної програми є Міністерство економіки України (п. 3 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для підтримки внутрішнього попиту на вітчизняні товари та послуги, затвердженого постановою № 952).

Отже, грошова допомога «Зимова підтримка» є доходом, відомості про який підлягають декларуванню за загальними правилами.

Під час внесення інформації до розділу 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації рекомендується:

у полі «Вид доходу» обрати позначку «Інше»;

у полі «Зазначте, який саме» вказати «Грошова допомога «Зимова підтримка»;

у полі «Джерело (джерела) доходу» обрати позначку «Інша фізична або юридична особа»;

у полі «Тип особи» обрати позначку «Юридична особа, зареєстрована в Україні»;

у полі «Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» зазначити «37508596»;

у полі «Найменування юридичної особи» обрати «Міністерство економіки України».

Відомості про **банківську устанovu, у якій відкрито спеціальний рахунок**, підлягають відображенню у розділі 12.1 «Банківські та інші фінансові установи, у тому числі за кордоном, у яких у суб'єкта декларування або членів його сім'ї відкриті рахунки або зберігаються кошти, інше майно» декларації за загальними правилами .

Чи є доходом одноразова натуральна допомога «пакунок малюка» (Baby-box)?

Лише у разі отримання грошової компенсації її вартості.

«Пакунок малюка» є безповоротною адресною соціальною допомогою сім'ям, у яких народилася живонароджена дитина, як у натуральній, так і грошовій формі у вигляді компенсації.

Соціальні виплати, субсидії тощо вважаються доходом і відображаються в декларації лише в разі їх монетизації, тобто виплати у грошовій формі.

Грошова компенсація вартості одноразової натуральної допомоги «пакунок малюка» є доходом у вигляді соціальної допомоги (соціальної виплати), відомості про яку підлягають декларуванню у розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації. У полі «Вид доходу» необхідно обрати «Інше» і зазначити «соціальна допомога».

Чи підлягають декларуванню доходи, одержані як відшкодування або покриття витрат на службове відрядження?

Ні, як правило.

Не підлягають декларуванню доходи у вигляді коштів, одержаних як відшкодування або покриття витрат на службове відрядження, якщо таке відшкодування або покриття витрат здійснюється за рахунок коштів державного чи місцевого бюджету, коштів міжнародних міжурядових організацій, коштів міжнародної технічної допомоги, а також коштів організатора (співорганізатора) заходу, для участі в якому особа перебуває у службовому відрядженні (абз. 2 п. 7 ч. 1 ст. 46 Закону; п. 3 ч. 2 ст. 23 Закону).

Так само не декларується дохід у вигляді покриття третьою особою (наприклад, міжнародною організацією, державними органами іноземної держави тощо) витрат на участь суб'єкта декларування (члена його сім'ї) у заході (семінар, конференція, переговори тощо), що проводиться в іншому місті чи за кордоном (наприклад, оплата витрат на подорож до місця проведення заходу, проживання та харчування), за умови, що така поїздка оформлена у вигляді відрядження суб'єкта декларування чи члена його сім'ї.

Водночас сума надміру витрачених коштів не може вважатися витратами на відрядження, вона є доходом та підлягає відображенню в розділі 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації.

Як правило, розмір такого доходу відображається в довідці з Державного реєстру фізичних осіб про виплачені доходи та утримані з них податки відповідно до пп. 164.2.11 п. 164.2 ст. 164 ПК України.

Чи є доходом грошова допомога, яка надається ВПО для покриття витрат на проживання?

Так.

Соціальні виплати вважаються доходом і відображаються в декларації лише в разі їх монетизації.

Гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб встановлено Законом України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Так, фінансове забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб за рахунок бюджетних коштів здійснюється відповідно до бюджетного законодавства. Заходи щодо забезпечення прийому, проїзду, розміщення та облаштування вимушених переселенців є видатковими зобов'язаннями України та органів місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції щодо забезпечення соціальних прав і гарантій громадян України (ч. 1 ст. 15 Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб»).

Механізм надання такої грошової допомоги визначався із 07.10.2014 Порядком надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 505, а з 22.03.2022 – Порядком надання допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 20.03.2022 № 332.

Вказана грошова допомога надається особам, які перемістилися з тимчасово окупованої території, а також території адміністративно-територіальних одиниць, де проводяться бойові дії, і виплачується на поточний банківський рахунок особи за рахунок коштів державного бюджету, а отже, є монетизованою соціальною виплатою (соціальною допомогою). Отже, грошова допомога для покриття витрат на проживання (грошова допомога на проживання) підлягає відображенню в декларації за загальними правилами.

Датою отримання такого доходу є дата зарахування коштів на рахунок отримувача.

Під час внесення інформації про таку допомогу до розділу 11 «Доходи, у тому числі подарунки» декларації, звітний період якої повністю або частково припадає на період дії воєнного стану, рекомендується:

- у полі «Вид доходу» обрати позначку «Інше»;
- у полі «Зазначте, який саме» вказати «Допомога на проживання»;
- у полі «Джерело (джерела) доходу» обрати позначку «Інша фізична або юридична особа»;
- у полі «Тип особи» обрати позначку «Юридична особа, зареєстрована в Україні»;

у полі «Код в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань» обрати позначку «Не відомо»;
у полі «Найменування юридичної особи» зазначити «Кабінет Міністрів України».

Чи є доходом грошова допомога, виплачена за рахунок коштів міжнародних організацій (яка виплачується у зв'язку з повномасштабною війною)?

Ні, якщо виплата матеріальної допомоги за рахунок коштів іноземної держави (крім держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором) або міжнародної організації повністю або частково припадає на період дії воєнного стану (п. 2-4 розділу XIII «Прикінцеві положення» Закону).

Такі виплати можуть здійснюватись за рахунок коштів Всесвітньої продовольчої програми ООН, Управління Верховного комісара ООН у справах біженців, коштів ЮНІСЕФ, Місії Міжнародного Комітету Червоного Хреста в Україні тощо.

Зазначене правило застосовується для заповнення тих декларацій, звітний період яких повністю або частково припадає на період дії воєнного стану.

Як і коли подавати повідомлення про суттєві зміни в майновому стані (далі – ПСЗ)

ПСЗ суб'єкт декларування подає особисто у 10-денний строк з моменту отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку шляхом заповнення відповідної електронної форми у персональному електронному кабінеті Реєстру (абз. 1 ч. 4 ст. 52 Закону, п. 4 Порядку інформування Національного агентства з питань запобігання корупції про суттєві зміни у майновому стані суб'єкта декларування, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 23.07.2021 № 450/21, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 29.07.2021 за № 988/36610 (далі – Порядок № 450/21).

ПСЗ подається незалежно від того, перебуває суб'єкт декларування в Україні чи за її межами (п. 4 Порядку № 450/21).

Паперова копія ПСЗ до Національного агентства не подається.

На відміну від права суб'єкта декларування подати виправлену декларацію, яке закріплене в ч. 4 ст. 45 Закону, можливості подати виправлене ПСЗ Законом не передбачено. Коректні відомості слід зазначати у декларації за відповідний звітний період.

У яких випадках виникає обов'язок подати ПСЗ?

У разі отримання доходу, придбання майна або здійснення видатку суб'єктом декларування на суму, яка перевищує 50 ПМ (абз. 1 ч. 4 ст. 52 Закону).

Обов'язок подати ПСЗ виникає лише за таких обставин у сукупності:
отримано дохід, придбано майно, здійснено видаток;
дохід отримав / майно придбав / видаток здійснив саме суб'єкт декларування;
розмір доходу / видатку, вартість придбаного майна перевищує 50 ПМ.

Подання ПСЗ в інших випадках (у тому числі щодо членів сім'ї) Законом не передбачено.

Приклад

Вартість майна перевищує 50 ПМ, але була сплачена частинами, розмір кожної з яких не перевищує 50 ПМ.

ПСЗ подається після переходу права власності на таке майно (тобто за ознакою «придбання майна», а не за ознакою «здійснення разового видатку»).

Хто зобов'язаний подавати ПСЗ?

Додатковий захід здійснення фінансового контролю у вигляді обов'язку повідомляти про суттєві зміни у майновому стані застосовується до суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, а також суб'єктів декларування, які займають посади, пов'язані з високим рівнем корупційних ризиків (абз. 2 ч. 4 ст. 52 Закону).

Перелік суб'єктів декларування, які є службовими особами, які займають відповідальне та особливо відповідальне становище, закріплений у примітці до ст. 51-3 Закону.

Перелік посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків затверджено наказом Національного агентства від 06.11.2023 № 249/23.

Інші суб'єкти декларування ПСЗ до Національного агентства не подають.

Чи слід повідомляти про суттєві зміни в майновому стані члена сім'ї суб'єкта декларування?

Ні (абз. 3 п. 5 Порядку № 450/21).

Яка відповідальність передбачена за неподання або несвоєчасне подання декларації?

Кримінальна відповідальність за ст. 366-3 КК України, адміністративна відповідальність за ч. 1 ст. 172-6 КУпАП.

За умисне неподання суб'єктом декларування декларації передбачена кримінальна відповідальність у вигляді штрафу від 2500 до 3000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадських робіт на строк від 150 до 240 годин, або обмеження волі на строк до 2 років, або позбавлення волі строком на 1 рік, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років (ст. 366-3 КК України).

За несвоєчасне подання без поважних причин декларації передбачена адміністративна відповідальність у вигляді накладення штрафу від 50 до 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч. 1 ст. 172-6 КУпАП).

Суб'єктами адміністративної або кримінальної відповідальності за неподання або несвоєчасне подання декларації є особи, які зазначені у п. 1, пп. «а», «в» – «г» п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону, які відповідно до ч.ч. 1, 2 ст. 45 Закону зобов'язані подавати декларацію.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (Реєстру порушників).

Яка відповідальність передбачена за неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента (ПВВР) або про суттєві зміни у майновому стані (ПСЗ)?

За неповідомлення або несвоєчасне повідомлення про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента або про суттєві зміни в майновому стані передбачена адміністративна відповідальність у вигляді накладення штрафу від 100 до 200 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (ч. 2 ст. 172-6 КУпАП).

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (Реєстру корупціонерів).

Яка відповідальність передбачена за подання недостовірних відомостей?

За подання недостовірних відомостей у декларації особа може притягатися до кримінальної, адміністративної та дисциплінарної відповідальності в установленому законом порядку.

1. Відповідно до ст. 366-2 КК України:

умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 500 до 2000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, карається штрафом від 3000 до 4000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від 150 до 240 годин або обмеженням волі на строк до 2 років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років;

умисне внесення суб'єктом декларування завідомо недостовірних відомостей до декларації, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму понад 2000 прожиткових мінімумів для працездатних осіб, карається штрафом від 4000 до 5000 тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадськими роботами на строк від 150 до 240 годин, або обмеженням волі на строк до 2 років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до 3 років.

2. Відповідно до ч. 4 ст. 172-6 КУпАП подання завідомо недостовірних відомостей у декларації тягне за собою накладення штрафу від 1000 до 2500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Відповідальність за цією статтею за подання завідомо недостовірних відомостей у декларації стосовно майна або іншого об'єкта декларування, що має вартість, настає у випадку, якщо такі відомості відрізняються від достовірних на суму від 100 до 500 прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

3. У разі зазначення у декларації відомостей, які відрізняються від достовірних на суму до 100 прожиткових мінімумів для працездатних осіб до суб'єкта можуть бути застосовані заходи дисциплінарного впливу.

Особа, яка вчинила корупційне правопорушення або правопорушення, пов'язане з корупцією, однак судом не застосовано до неї покарання або не накладено на неї стягнення у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, пов'язаними з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування, або такою, що прирівнюється до цієї діяльності, підлягає притягненню до дисциплінарної відповідальності у встановленому законом порядку (ч. 2 ст. 65-1 Закону).

Суб'єктами адміністративної та кримінальної відповідальності за подання недостовірних відомостей є особи, які відповідно до ч. ч. 1, 2 ст. 45 Закону зобов'язані подавати декларацію.

Відомості про осіб, яких притягнуто до відповідальності за вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, підлягають внесенню до Єдиного державного реєстру осіб, які вчинили корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення (Реєстру корупціонерів).

У разі виявлення у декларації недостовірних відомостей після 30-денного строку для подання виправленої декларації, суб'єкт декларування може звернутися до Національного агентства з листом та через персональний

електронний кабінет Реєстру із поясненням причин, що призвели до внесення недостовірних відомостей та неподання виправленої декларації у 30-денний строк, додавши підтвердні документи. Подані таким чином відомості мають бути розглянуті Національним агентством під час повної перевірки декларації – у випадку їх подання до початку проведення Національним агентством такої перевірки (абз. 3 ч. 4 ст. 45 Закону).

Прожитковий мінімум для працездатних осіб у 2025 році

Врахування прожиткового мінімуму для працездатних осіб в діяльності публічних службовців є важливим не лише з точки зору соціальної політики, а й у контексті антикорупційних механізмів, оскільки цей показник є ключовим для забезпечення прозорості та доброчесності в державному управлінні.

У 2025 році прожитковий мінімум для працездатних осіб залишився на рівні 2024 року – 3028 грн.

Чому важливо знати розмір прожиткового мінімуму?

Прожитковий мінімум слугує орієнтиром як для публічних службовців під час декларування, так і для антикорупційних органів у разі виявлення ознак недостовірних відомостей, необґрунтованості активів, незаконного збагачення, зловживань у сфері життя громадян, контролю за використанням державних коштів тощо.

Подання повідомлення про суттєві зміни в майновому стані

Якщо декларант отримав дохід, придбав майно або здійснив видаток на суму понад 50 прожиткових мінімумів для працездатних осіб у 2025 році, тобто 151 400 грн, він зобов'язаний повідомити про це Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) протягом 10 днів.

Під доходом розуміється зарплата, гонорари, прибутки від продажу майна тощо. Придбання майна — це придбання нерухомості, автомобілів, цінних паперів та інших активів, які перевищують зазначену вище суму. Видатком найчастіше є грошові кошти.

Однак, якщо особа отримала спадщину у подарунок чи набула майно шляхом приватизації, але в документах, які встановлюють право власності, його вартість не визначена, повідомлення про суттєві зміни в майновому стані подавати не потрібно. Ця інформація просто зазначається у декларації за відповідний звітний період.

Декларування

Розмір прожиткового мінімуму важливий для визначення порогів декларування у розділах декларації:

5 – «Цінне рухоме майно (крім транспортних засобів)»;

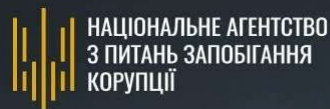
11 – «Доходи, в тому числі подарунки» (лише в частині декларування подарунків, вартість яких перевищує 5 прожиткових мінімумів, що становить 15 140 грн);

12 – «Грошові активи»;

13 – «Фінансові зобов'язання»;

14 – «Видатки та правочини суб'єкта декларування».

#декларування

Прожитковий мінімум для працевдатних осіб - 2025: корисна інформація

1 ПМ

3 028 грн

прожитковий мінімум для
працевдатних осіб у 2025 році (ПМ)

5 ПМ

15 140 грн

декларування подарунка, якщо
вартість перевищує цю суму

50 ПМ

151 400 грн

подання повідомлення про суттєві
зміни в майновому стані